

Uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot de financiering van de pensioenregeling van het Pensioenfonds voor het Vliegend Personeel KLM

De ondergetekenden:

- I. **de KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ N.V.**,
gevestigd te Amstelveen,
hierna te noemen "KLM", partij te ener zijde,
- II. **de STICHTING PENSIOENFONDS VLEGEND PERSONEEL KLM**,
gevestigd te Amstelveen,
hierna te noemen "Fonds", partij te anderer zijde,

overwegende

- dat partijen in verband met in 2018 gemaakte aanvullende afspraken over de vaststelling van
 - de administratie- en toekomstige uitvoeringskosten en
 - de bestemde kostenegalisatie reserve
- terugwerkend met ingang van 1 januari 2018 de laatst getekende uitvoeringsovereenkomst wensen te vervangen door een nieuwe overeenkomst,

zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1 - Algemene bepaling

De laatst getekende uitvoeringsovereenkomst en het addendum d.d. 29 september 2017 komen te vervallen en worden vervangen door de onderhavige overeenkomst met bijlagen.

Als bijlage bij de onderhavige overeenkomst zijn opgenomen:

- a. methoden en grondslagen m.b.t. de financiering van pensioenen
- b. beleggingsbesluiten en begrenzing verhoging Strategisch Vereist Eigen Vermogen
- c. afspraken met betrekking tot de netto pensioenregeling
- d. afspraken met betrekking tot de vergoeding van de kosten voor pensioenuitvoering (BTW)

Artikel 2 - Rol partijen

1. Het Fonds erkent dat de pensioenvoorwaarden onderwerp van overleg uitmaken tussen KLM en de Vereniging van Nederlandse Verkeersvliegers (VNV) en dat zijn pensioenreglement een vastlegging is van de pensioenovereenkomst die in dit arbeidsvoorwaardenoverleg tussen werkgever en werknemers is overeengekomen.
2. Bij wijziging van de pensioenovereenkomst zal het Fonds het pensioenreglement aanpassen indien het Fonds geen bezwaren heeft met betrekking tot de uitvoerbaarheid en de financierbaarheid van de wijziging en de wijziging niet in strijd komt met wettelijke voorschriften en deze past binnen de doelstellingen en uitgangspunten vastgelegd door het Fonds (op basis van het bepaalde in artikel 102a van de Pensioenwet).
3. Het Fonds kan uitvoeringsbesluiten bij het pensioenreglement vaststellen indien deze niet in strijd komen met de inhoud van de pensioenovereenkomst.

Artikel 3 - Gegevensuitwisseling

KLM en het Fonds verbinden zich over en weer om elkaar de medewerking te verlenen die nodig is voor een goede uitvoering van de in het arbeidsvoorwaardenoverleg overeengekomen pensioenovereenkomst. Dit houdt onder andere in dat KLM het Fonds op de hoogte zal stellen van de in- en uitdiensttreding, het overlijden, het salaris en de wijzigingen in het salaris van alle werknemers die onder de pensioenregeling vallen en alle andere gegevens zal verstrekken die nodig zijn voor een juiste uitvoering van het pensioenreglement. De gegevens die het Fonds

1



nodig heeft om de pensioenregeling uit te voeren en de wijze van aanlevering van die gegevens zullen in een aparte overeenkomst tussen KLM, Fonds en de uitvoeringsorganisatie worden opgenomen.

Artikel 4 - Financiering van de pensioenen

1. De premie wordt jaarlijks berekend volgens een vaste premiemethodiek. De bedragen, door het Fonds benodigd ter voldoening aan de pensioenverplichtingen, worden berekend met gebruikmaking van methoden en grondslagen, als omschreven in Bijlage A, die geacht wordt een onverbreekelijk deel uit te maken van deze overeenkomst. De kosten verbonden aan de uitvoering van de pensioenregeling(en) zijn voor rekening van het Fonds, waartoe in de hiervoor genoemde benodigde bedragen een vergoeding is opgenomen als omschreven in Bijlage A. Direct op de beleggingen betrekking hebbende kosten (zoals kosten van vermogensbeheer, onderhoudskosten onroerend goed e.d.) drukken rechtstreeks op de opbrengst van de beleggingen.
2. De premie wordt uitgedrukt in een percentage van het maandsalaris van de betreffende deelnemers van het Fonds, als bedoeld in artikel 1 van het Reglement, met inachtneming van het bepaalde in deze overeenkomst met bijlagen. De KLM betaalt de op grond van deze overeenkomst met bijlagen vastgestelde premie. Er bestaat bij tekorten en overschotten in het Fonds voor de KLM geen bijstortverplichting respectievelijk recht op terugstorting en de KLM heeft geen recht op premiekorting en/of premierestitutie.
3. De KLM zal daarnaast aan het Fonds afdragen de voor de door of ten behoeve van individuele deelnemers afgesloten aanvullende verzekeringen verschuldigde premies en koopsommen, welke eveneens worden berekend met gebruikmaking van de in Bijlage A omschreven methoden en grondslagen.
4. De KLM en het Fonds staan in rekening-courant verhouding met elkaar. Over openstaande saldi wordt een rente berekend overeenkomstig het EURIBOR-percentage voor leningen met een looptijd van 6 maanden, met dien verstande dat het op de tiende werkdag van enig boekjaar geldende EURIBOR-percentage voor leningen met een looptijd van zes maanden van toepassing zal zijn gedurende dat gehele boekjaar.
5. De KLM verbindt zich de uit de voorgaande leden voortvloeiende bedragen (waarin begrepen de door de KLM op het salaris van de deelnemers in te houden bijdragen) maandelijks op de 16e dag van de maand te voldoen aan het Fonds, zoals vastgesteld in Bijlage A. Indien de KLM bedoelde bedragen niet binnen 10 dagen na de in de vorige volzin bedoelde datum aan het Fonds heeft voldaan, zal het Fonds de KLM sommeren om alsnog de bedragen onverwijld aan het Fonds te voldoen. In afwijking van het bepaalde in het vorige lid, is de KLM het in het vorige lid genoemde EURIBOR-percentage + 2% punt verschuldigd over het openstaande bedrag vanaf het moment van sommering. Deze vergoeding is ook van toepassing op de vordering als gevolg van de nieuwe financieringsafspraken per 1 januari 2018.
6. Per einde van het boekjaar zal op basis van in- en uitstroom van werknemers en feitelijke administratie- en (voorziene) toekomstige uitvoeringskosten gedurende het boekjaar een verrekening plaatsvinden tussen fonds en werkgever. De totale jaarpremie, bestaande uit de werkgeverspremie en de werknemerspremies, wordt uiterlijk binnen zes maanden na afloop van het kalenderjaar verrekend met het Fonds.
7. Het pensioenfonds informeert elk kwartaal schriftelijk het verantwoordingsorgaan wanneer sprake is van een premieachterstand ter grootte van 5% van de totale door het pensioenfonds te ontvangen jaarpremie en tevens niet voldaan wordt aan de bij of krachtens de Pensioenwet geldende eisen inzake het minimaal vereist eigen vermogen. Gedurende de periode van premieachterstand en tekort aan minimaal vereist eigen vermogen informeert het pensioenfonds tevens elk kwartaal het arbeidsvoorwaardelijk overleg en de ondernemingsraad van de KLM.



Artikel 5 - Beleggingen

1. Beleggingsbesluiten die leiden tot een stijging van het Vereist Eigen Vermogen worden genomen met instemming van ten minste 6 bestuurders waarvan tenminste 1 werkgeversbestuurder.
2. Als uitzondering op punt 1 geldt dat beleggingsbesluiten zonder tenminste 1 werkgeversbestuurder mogelijk zijn, indien
 - a. beleggingsbesluiten worden genomen met meerderheid van stemmen die leiden tot een stijging van het vereist eigen vermogen van maximaal 2%-punt, cumulatief gemeten vanaf 1 oktober 2017,
 - b. beleggingsbesluiten worden genomen die de grens van 2%-punt overschrijden (cumulatief gemeten vanaf 1 oktober 2017) in de periode dat de normpremie hoger is dan de kostendekkende premie.

Als deze situatie (normpremie is hoger dan de kostendekkende premie) na verloop van tijd verandert en de kostendekkende premie wordt hoger dan de normpremie, zal het bestuur het strategisch vereist eigen vermogen binnen 2 jaar verlagen. KLM betaalt in deze situatie een premie volgens de kostendekkende-methodiek maar met een opslag voor het vereist eigen vermogen op basis van de grens verwoord in lid a., tenzij KLM en VNV in het belang van toekomstige pensioenopbouw andere afspraken maken. Als overlegpartijen geen andere afspraken maken, is het bestuur bevoegd om in dat geval (tijdelijk) de opbouw te verlagen.

Effecten van beleggingsbesluiten door het bestuur op het Vereist eigen vermogen worden vanaf 1 oktober 2017 geadministreerd door het Fonds middels een teller. De datum van besluitvorming is daarbij bepalend.

In Bijlage B is de systematiek van bovenstaande leden nader uitgewerkt.

3. De beleggingen van het Fonds worden gewaardeerd op actuele beurswaarde of tegen de meest recente beschikbare intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt vastgesteld op basis van de marktwaarde van de onderliggende activa en verplichtingen. De marktwaarde is het bedrag waarvoor een actief of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn.
4. In gevallen, waarin deze waarderings- en boekingsregels niet op directe wijze voorzien, zal zoveel mogelijk overeenkomstig de in deze regels neergelegde normen worden gehandeld.

Artikel 6 Reserves en voorzieningen

Het Fonds verbindt zich de volgende reserves en voorzieningen aan te houden:

I. VOORZIENINGEN

- a. Technische voorziening.
Als vermeld in Bijlage A; voor de reglementaire pensioenen en de voor of ten behoeve van individuele deelnemers afgesloten aanvullende verzekeringen. Onderdeel van de technische voorziening is een voorziening ter dekking van toekomstige uitvoeringskosten als vermeld in Bijlage A.

II. RESERVE

- a) Algemene Reserve Basispensioenregeling
Zoals nader omschreven in Bijlage A, bestemd voor het opvangen van risico's in de sfeer van de beleggingen en ter dekking van ongunstige verzekeringstechnische afwijkingen op lange termijn en andere financiële risico's en exploitatietekorten en ter dekking van toekomstige voorwaardelijke indexaties.
- b) Bestemde Reserve Toeslagendepot
Het toeslagendepot zoals deze is gevormd bij de wijziging van de pensioenregeling en deze overeenkomst per 1 januari 2018.
- c) Bestemde Kostenegalisatie Reserve
Bestemd voor het egaliseren van lasten die vanaf 1 januari 2018 kunnen ontstaan als gevolg van verhogingen van de voorziening ter dekking van toekomstige uitvoeringskosten zoals vermeld in bijlage A sub II onderdeel b. De kostenegalisatie reserve wordt gevormd voor een eventueel tekort van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten.

Deze reserves zijn nader omschreven in Bijlage A, onderdeel III.

III. ANDERE VOORZIENINGEN EN RESERVES

Ter beoordeling van het bestuur kunnen andere voorzieningen en reserves worden gevormd.

IV. FONDSVERMOGEN

Onder Fondsvermogen wordt verstaan de som van de Voorzieningen als bedoeld in artikel 6 lid I vermeerderd met de Reserves als bedoeld in artikel 6 lid II en de Andere Voorzieningen Reserves als bedoeld in artikel 6 lid III.

Voor zover niet anders afgesproken zullen saldi van Rekening van Baten en Lasten van het Fonds ten gunste respectievelijk ten laste van de Algemene reserve komen.



Artikel 7 - Wijzigingen, looptijd en opzegging van de overeenkomst

1. In onderling overleg met de VNV kunnen partijen wijzigingen in en aanvullingen op deze overeenkomst vaststellen. Deze zijn slechts geldig indien ze schriftelijk zijn vastgelegd in een aanvulling of supplement op deze overeenkomst, die door beide partijen is ondertekend.
Onderdeel van deze overeenkomst zijn de door beide partijen ondertekende bijlagen:
 - a. methoden en grondslagen m.b.t. de financiering van pensioenen
 - b. beleggingsbesluiten en begrenzing verhoging Strategisch Vereist Eigen Vermogen
 - c. afspraken met betrekking tot de netto pensioenregeling
 - d. afspraken met betrekking tot de vergoeding van de kosten voor pensioenuitvoering (BTW)
2. Deze overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd.

Aldus overeengekomen en getekend in tweevoud

te Amstelveen op 14 DECEMBER 2018

KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ N.V.



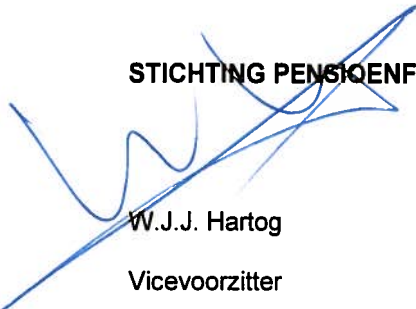
Drs. E.R. Swelheim
Managing Director & Chief Financial Officer KLM



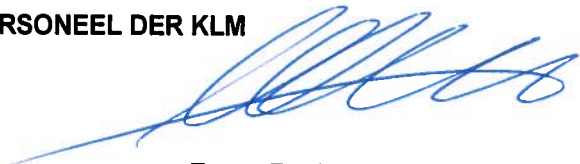
APPROVED: AMS/DJ
10 / 12 20 18
GOEDGEKEURD: 

Ir. A.W. Slagt
EVP Human Resources &
Industrial Relations

STICHTING PENSIOENFONDS VLEGEND PERSONEEL DER KLM



W.J.J. Hartog
Vicevoorzitter



E. van Zwol
Vicevoorzitter

Bijlage A

bij de Uitvoeringsovereenkomst tussen
KLM en Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM

Methoden en grondslagen m.b.t. de financiering van de pensioenen (Als bedoeld in de artikelen 4 en 6 van de Overeenkomst)

I. Grondslagen en premievaststelling

a. Algemeen

De berekening van de benodigde premie voor ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en wezenpensioen wordt gebaseerd op het gehele deelnemersbestand; de premie wordt uitgedrukt in een percentage van het maandsalaris als bedoeld in het Reglement van de deelnemers.

b. Normpremie

De kosten voor de pensioenopbouw worden jaarlijks middels een normpremie vastgesteld en dienen voor de uitvoering van het pensioenreglement en het in stand houden van het vereist eigen vermogen. De kosten van de inkoop van één jaar pensioenopbouw inclusief de risicopremie voor het nabestaandenpensioen worden daartoe vastgesteld op basis van de rentegrondslag genoemd onder f. De hierboven omschreven kosten vormen samen met de onder e. en j. omschreven premieopslagen de normpremie.

c. Feitelijke premie

Indien deze normpremie op basis van de grondslagen in deze overeenkomst lager is dan de kostendekkende premie zoals bepaald onder d., wordt deze laatste in rekening gebracht.

d. Kostendekkende premie

De kostendekkende premie wordt niet gedempt zoals gesteld artikel 128 lid 2 van de Pensioenwet en wordt berekend volgens artikel 128 lid 1 van de Pensioenwet ("zuiver kostendekkende premie").

e. Invaliditeitsrisico

De kosten verbonden aan de toekenning van invaliditeitspensioen en de vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid worden gedekt door een jaarlijks vast te stellen premie-opslag. De premie-opslag wordt gebaseerd op het gewogen gemiddelde van instroom en uitstroom van arbeidsongeschikten over de laatste 10 jaren waarbij de schade van het meest recente jaar wordt vermenigvuldigd met factor 10 en ieder eerder jaar met factor 1 wordt verlaagd (laatste heeft factor 1). Deze premie-opslag wordt uitgedrukt in een percentage van de maandsalarissen van de deelnemers. De premie-opslag wordt jaarlijks onttrokken aan de feitelijke premie, zoals hierboven genoemd onder c. Indien en voor zover de premie-opslag niet toereikend is wordt de benodigde aanvulling gefinancierd uit de Algemene reserve

f. Rentegrondslag

Deze bedraagt voor de vaststelling van de normpremie (zoals genoemd onder b) in enig kalenderjaar, 2,0% per jaar. Bij de vaststelling van de technische voorziening zal de nominale rentetermijnstructuur Financieel Toetsingskader zoals gepubliceerd door DNB per de balansdatum (voorziening) worden gehanteerd. Bij de vaststelling van de kostendekkende premie (zoals genoemd onder d.) in enig kalenderjaar, wordt uitgegaan van de gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur en vereist eigen vermogen per 31 december van het voorafgaande kalenderjaar.

- i
- g. **Overlevingstafels en overige actuariële grondslagen**
De overlevings- en sterftekansen worden ontleend aan door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafels. Hierbij worden door het Bestuur zonodig correcties gehanteerd. De tabel met correctiefactoren is opgenomen in actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van het pensioenfonds. De overige actuariële grondslagen ter vaststelling van de premies en technische voorzieningen zijn vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota van het Fonds en worden periodiek door het bestuur geëvalueerd.
- h. **Ervaringssterfte**
De sterftekansen uit de AG prognosetabel worden gecorrigeerd voor ervaringssterfte. Voor mannen en vrouwen wordt voor ervaringssterfte een fondsafhankelijke tabel gehanteerd. De betreffende tabel is opgenomen in de ABTN.. Bij publicatie van nieuwe (geüpdatete) AG prognosetafels gecorrigeerd met ervaringssterfte hanteert het bestuur deze zo spoedig mogelijk na bekendwording (per eerst volgend maandeinde), tenzij het bestuur anders beslist.
- i. **Gehuwdheids- c.q. partnerfrequentie en leeftijdsverschil**
Alle (gewezen) deelnemers worden geacht gehuwd te zijn. Vervolgens wordt voor alle deelnemers, alsmede voor de gewezen deelnemers en de gepensioneerden voor wie een aanspraak op nabestaandenpensioen verzekerd is, verondersteld dat de mannelijke c.q. vrouwelijke deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde gehuwd is met een vrouw c.q. man waarbij wordt uitgegaan van een vast leeftijdsverschil welke is afgeleid van het actuele leeftijdsverschil van de verzekerde populatie.
- j. **Administratie- en toekomstige uitvoeringskosten**
i. De kosten verbonden aan de administratie van de pensioenen worden jaarlijks vastgesteld en aan de KLM in rekening gebracht en worden vooraf geschat op 1% van de som van de maandsalarissen en worden op basis van nacalculatie definitief vastgesteld en in rekening gebracht.
ii. De toekomstige uitvoeringskosten worden eveneens jaarlijks vastgesteld en worden vooraf geschat op 0,4% van de som van de maandsalarissen en worden op basis van nacalculatie definitief vastgesteld en in rekening gebracht. De hoogte hiervan volgt uit de aan te houden voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten.
iii. Jaarlijks vindt er na afloop van het kalenderjaar een eindafrekening plaats. Hierbij wordt het totaal saldo bepaald van
a. de ex-ante in rekening gebrachte kosten voor administratie zoals genoemd onder punt i vermeerderd met de vrijval uit voorziening ter dekking van toekomstige uitvoeringskosten en verminderd met de daadwerkelijke administratie kosten
b. de ex-ante in rekening gebrachte opslag voor toekomstige uitvoeringskosten zoals genoemd onder punt ii verminderd met de jaarlijks benodigde toevoeging aan de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten

De wijze waarop de jaarlijks benodigde toevoeging voor toekomstige uitvoeringskosten plaatsvindt, staat beschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

7 

Positief totaal saldo

Een positief totaal saldo wordt in onderstaand weergegeven volgorde:

- a. eerst gebruikt om de algemene reserve aan te vullen ingeval er (deels) vanuit de algemene reserve (zie punt iv) een ophoging van de kostenvoorziening heeft plaatsgevonden. Inzet van een positief saldo resulteert dan in een verkorting van de benodigde duur van een verhoogde opslag toekomstige uitvoeringskosten (zie punt iv).
- b. vervolgens, bij een nog aanwezig positief totaal saldo, gedoteerd aan de kostenegalisatie reserve voorzover deze reserve nog niet zijn maximum niveau heeft bereikt
- c. indien na bovenstaande dotaties nog een positief totaal saldo resteert, betrokken in de eindafrekening terzake administratie- en toekomstige uitvoeringskosten. Verrekening met KLM vindt daarbij plaats via de definitieve premienota van het betreffende boekjaar.

Negatief totaal saldo

Een negatief totaal saldo wordt betrokken in de eindafrekening terzake administratie- en toekomstige uitvoeringskosten. Verrekening met KLM vindt daarbij plaats via de definitieve premienota van enig boekjaar.

iv. Periodiek vindt een herijking van de kostenvoorziening plaats. Deze herijking kan leiden tot een aanpassing van de (tijdelijk aangepaste) ex ante premie voor toekomstige uitvoeringskosten.

Verhoging kostenvoorziening en effect op de ex-ante premie toekomstige uitvoeringskosten

Een verhoging van de kostenvoorziening per einde boekjaar welke voortkomt uit de periodieke evaluatie van de begrote toekomstige kosten en voor zover deze het gevolg is van een stijging van het niveau van de begrote kosten per einde boekjaar wordt gefinancierd uit de kostenegalisatie reserve. Een wijziging van het niveau van de begrote kosten wordt bepaald door de begrote nominale kosten uit de voorgaande ijking te corrigeren met de door DNB gepubliceerde groeivoeten voor de jaar-1 prijsinflatie op 1 januari van de betreffende jaren, zoals bedoeld in het tweede lid van artikel 23a Besluit ftk, en deze te vergelijken met het huidige niveau van de begrote kosten.

In het geval de kostenegalisatie reserve hiervoor niet toereikend is, wordt de verhoging van de kostenvoorziening gefinancierd uit een (tijdelijke) ex-ante verhoging van de premie voor toekomstige uitvoeringskosten (punt ii) met ingang van het daaropvolgende boekjaar.

Spreiding premieverhoging

"In afwijking van het bepaalde in de voorgaande alinea, geldt dat ingeval de (tijdelijke) ex-ante verhoging van de premie in enig jaar meer dan 1 procentpunt van de som van de maandsalarissen bedraagt én de jaarlijkse aanpassing van de pensioenen als bedoeld in artikel 26 lid 1 sub a van het pensioenreglement kan worden gefinancierd uit de beschikbare middelen (inclusief toeslagendepot), de premieverhoging wordt uitgesmeerd over een (hierna omschreven) langere termijn.

De termijn wordt zodanig vastgesteld dat de premiestijging niet hoger uitvalt dan 1 procentpunt per jaar. Indien sprake is van premiespreiding wordt gerekend met een rentevergoeding van 4% per jaar. Deze rentevergoeding wordt betrokken bij de vaststelling van de maximale premiestijging van 1 procentpunt per jaar en de te bepalen termijn waarover de premieverhoging nodig is. De benodigde verhoging van de kostenvoorziening zal in geval van premiespreiding tijdelijk vanuit de algemene

reserve worden betaald. De (tijdelijke) verhoging van de premie eindigt als de verhoging van de kostenvoorziening op basis van bovenstaande in zijn geheel is betaald uit de kostenegalisatie reserve en de premie inclusief de rentevergoeding.

v. Indien de in de punten i. en ii. genoemde opslagen structureel afwijken, zal het fonds aan arbeidsvoorwaardelijke partijen in overweging geven om de kostenopslagen naar de toekomst toe bij te stellen.

k. **Leeftijdsvaststelling**

Verondersteld is dat de deelnemers op 1 juli van hun geboortjaar zijn geboren zodat de leeftijden per de balansdatum worden gesteld op het met een half jaar vermeerderde verschil tussen het boekjaar en het geboortjaar.

l. **Aanvullende verzekeringen**

De premies en koopsommen voor aanvullende pensioenverzekeringen worden berekend met gebruikmaking van de hiervoor vermelde grondslagen, met dien verstande dat hierbij een extra verhoging voor administratiekosten wordt toegepast van de berekende premies en koopsommen. Op deze grondslagen voor de premies en koopsommen voor aanvullende pensioenverzekeringen kan door het Bestuur een aanpassing worden toegepast. Voorts kunnen door het Bestuur toeslagen worden toegepast, indien dit nodig wordt geacht voor dekking van bijzondere of hogere toekomstige risico's.

m. **Premies bij voortgezette pensioenopbouw bij non-activiteit**

De deelnemer kan desgevraagd zijn pensioenopbouw tijdens non-activiteit voor eigen rekening voortzetten, een en ander binnen de wettelijke kaders. De hiervoor verschuldigde premie is gelijk aan de feitelijke premie zoals omschreven onder c. Op de grondslagen voor deze premie kan door het Bestuur een aanpassing toegepast worden.

n. **Uitgangspunten premiebetaling**

Onverminderd het bepaalde onder sub l wordt de verschuldigde premie als medio maandpremie vastgesteld. De vastgestelde premiecomponenten zijn maandelijks op de 16e van de maand verschuldigd. Bij de vaststelling van de premie wordt uitgegaan van praenumerando jaarbetaling. Voor de betaling in maandelijkse termijnen wordt de premie verhoogd met een vergoeding termijnopslag welke is gebaseerd op een vaste rekenrente van 4%.

o. **Uitgangspunten voorwaardelijke toeslagverlening**

Het Bestuur beslist jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Daarbij worden de regels ten aanzien van de voorwaardelijke toeslagverlening nageleefd zoals vastgelegd in artikel 137 van de Pensioenwet en artikel 26 van het pensioenreglement.

Voor de voorwaardelijke toeslagverlening wordt geen premie betaald. De aanpassing van pensioenen wordt gefinancierd uit de beschikbare middelen van het Fonds. Voor een afgebakende groep¹ geldt voor een periode van 10 jaar - gerekend vanaf de wijziging van de basispensioenregeling per 1 januari 2018 - een toeslagendepot (Bestemde Reserve Toeslagendepot). Indien en voor zover de jaarlijkse aanpassing als bedoeld in artikel 26 lid 1 sub a van het pensioenreglement niet uit de reguliere beschikbare middelen van het Fonds kan worden gefinancierd, in verband met het

¹ deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden die op 1 januari 2018 verbonden zijn aan het Fonds. Voorts komen in aanmerking vliegers voor wie de KLM cao voor vleugelvliegtuigen geldt in de periode 2018 tot en met 2027. Dit geldt ook voor hun nabestaanden en hun (ex) partners.



bepaalde in artikel 137 van de Pensioenwet, kan een aanpassing als bedoeld in artikel 26 lid 1 sub a van het pensioenreglement worden gefinancierd vanuit het toeslagendepot voor zover de middelen in het toeslagendepot hiervoor toereikend zijn.

Indien het Fondsvermogen inclusief de bestemde reserve toeslagendepot lager is dan het vermogen dat op grond van de Pensioenwet benodigd is voor volledige indexatie, wordt niet (volledig) geïndexeerd.

De beslissing over eventuele inhaalindexatie is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds en het gestelde in de Pensioenwet artikel 137 lid 2c.



II. Voorzieningen

a. Technische voorziening

De technische voorziening wordt berekend als de contante waarde van de verwachte uitgaande kasstromen die voortvloeien uit de tot de datum van vaststelling opgebouwde onvoorwaardelijke (niet geïndexeerde) pensioenaanspraken over de verstreken deelnemerstijd. Hierbij wordt aangenomen dat de opgebouwde en ingegane pensioenen van de reeds per 31 december 2006 gewezen deelnemers en gepensioneerden jaarlijks cumulatief stijgen met 2,5% tot leeftijd 65. Voor de per 31 december 2006 opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers wordt ook aangenomen dat deze jaarlijks cumulatief stijgen met 2,5% tot leeftijd 65.

Bij arbeidsongeschiktheid wordt de contante waarde van de pensioenaanspraken berekend op basis van blijvende arbeidsongeschiktheid tot de pensioendatum. Onderdeel van de technische voorziening is een voorziening ter dekking van toekomstige uitvoeringskosten.

b. Voorziening ter dekking van toekomstige uitvoeringskosten: "kostenvoorziening".

De hoogte van de kostenvoorziening vloeit voort uit een periodiek door het Fonds uitgevoerd onderzoek.

De bepaling van deze voorziening vloeit voort uit een realistische inschatting van tegen de op grond van artikel 2, lid 2 van het Besluit FTK gepubliceerde DNB rentetermijnstructuur verdisconteerde kasstromen met betrekking tot toekomstige uitvoeringskosten die voortvloeien uit de tot de datum van vaststelling opgebouwde pensioenverplichtingen.

De methode en de grondslag voor de berekening van de kostenvoorziening blijft ongewijzigd, tenzij wijzigingen daarin gerechtvaardigd zijn als gevolg van veranderingen van de juridische, demografische of economische omstandigheden die aan de hypothesen ten grondslag liggen.

De methode voor het berekenen van de kostenvoorziening alsmede het jaarlijkse verloop hiervan wordt vastgelegd in de ABTN van het fonds waarbij een onderbouwing en beschrijving van de methode en de gehanteerde uitgangspunten wordt bijgevoegd.

III. Reserve

Algemene Reserve Basispensioenregeling

Het deel van het vermogen waartegenover geen verplichtingen vanuit het fonds staan. Aan het eind van elk boekjaar worden de gerealiseerde vermogensverschillen, inclusief de op de balans tot uitdrukking gebrachte herwaarderingsverschillen en actuariële resultaten, voor zover niet aangewend voor toevoeging aan daarvoor aangewezen voorzieningen en reserves, via de Rekening van Baten en Lasten, ten gunste van deze reserve gebracht.

Indien wettelijk toegestaan kan het pensioenfonds uit het beschikbaar eigen vermogen de pensioenen verhogen ter compensatie van maatregelen die zijn bedoeld om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen, waaronder mede wordt verstaan een eventuele aantasting van de AOW. Het hiervoor beschikbaar bedrag bedraagt per eind 2016 maximaal 6,099% van de technische voorziening. De technische voorziening wordt hiertoe bepaald met een rentegrondslag van 2%. Na besteding van eigen vermogen voor dit specifieke doel zal het in dit lid benoemde maximaal beschikbare bedrag met een gelijk bedrag worden verminderd. Het in dit lid genoemde percentage van de technische voorziening pensioenverplichtingen wordt in dat geval aangepast. Het fonds zal arbeidsvoorwaardelijke partijen in principe consulteren in geval van toekennen van aanvullende pensioenaanspraken.

Bestemde Reserve Toeslagendepot

Vanwege de opheffing van de overschotten- en tekortenregeling per 1 januari 2018 verkrijgt het Fonds een onvoorwaardelijke vordering van € 194 miljoen op de KLM ter financiering van het toeslagendepot bedoeld voor aanvullende financiering van de aanpassing van pensioenaanspraken en – rechten als hiervoor vermeld onder o. Deze vordering is overeengekomen in het licht van artikel 15a en 15b van het Besluit FTK als éénmalige storting van de werkgever die bedoeld is voor het vormen van een toeslagendepot. In het bedrag van € 194 miljoen is reeds begrepen het bedrag dat in 2017 nog voortvloeit uit de overschotten- en tekortenregeling. De vordering wordt in vijf gelijke delen voldaan. De eerste twee delen worden vóór 1 augustus 2018 voldaan. De overige drie delen worden jaarlijks voldaan (in 2019, 2020 en 2021) vóór 1 mei van elk jaar. Tegenover de vordering staat vanaf 1 augustus 2018 een rentevergoeding van het in artikel 4 lid 4 genoemde EURIBOR-percentage + 2% punt. Deze rentevergoeding wordt aan het depot toegevoegd. Het staat de KLM vrij deze vordering eerder te voldoen voor zover dit de totstandkoming van het toeslagendepot niet belemmert. Het vermogen dat wordt gedoteerd aan het toeslagendepot wordt belegd op basis van de doelstelling om de aanstaande 10 jaar een verslechtering van het indexatieperspectief van de afgebakende groep zoals onderstaand vermeld te beperken. Rendementen die worden behaald uit de beleggingen van dit depot komen ten bate / ten laste van deze bestemde reserve.

Dit toeslagendepot zal worden aangewend voor deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden die op 1 januari 2018 verbonden zijn aan het Fonds. Voorts komen in aanmerking vliegers voor wie de KLM cao voor vleugelvliegtuigen geldt in de periode 2018 tot en met 2027. Dit geldt ook voor hun nabestaanden en hun (ex) partners

Het toeslagendepot wordt gevormd voor een periode van tien jaar. Een eventueel batig saldo van het toeslagendepot wordt, na aanwending van de benodigde middelen ter financiering van de indexatie per 1 januari 2028, op 1 januari 2028 toegevoegd aan de algemene reserve van het Fonds en wordt niet uitgekeerd aan de werkgever. Buiten de vorming van het toeslagendepot per 1 januari 2018 zal de KLM geen aanvullende stortingen doen ten behoeve van het toeslagendepot.

Indien het pensioenfonds, vanwege de financiële positie, een korting moet gaan doorvoeren als bedoeld in artikel 134 van de Pensioenwet, geldt dat eerst het toeslagendepot wordt aangesproken om de korting te verlagen of te voorkomen.

Onttrekkingen aan het toeslagendepot

Indien en voor zover de jaarlijkse aanpassing als bedoeld in artikel 26 lid 1 sub a van het pensioenreglement niet uit de reguliere beschikbare middelen van het Fonds kan worden gefinancierd, in verband met het bepaalde in artikel 137 van de Pensioenwet, kan voor een afgebakende groep deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden voor een periode van 10 jaar een aanpassing als bedoeld in artikel 26 lid 1 sub a van het pensioenreglement worden gefinancierd vanuit het toeslagendepot voor zover de middelen in het toeslagendepot hiervoor toereikend zijn.

De onttrekkingen aan het depot zijn gelijk aan de op het moment van besluitvorming vastgestelde vermeerdering van de technische voorziening als gevolg van de aanpassing die niet kan worden gefinancierd uit de reguliere beschikbare middelen van het Fonds in verband met het bepaalde in artikel 137 van de Pensioenwet.

Er wordt geen indexatie uit de reserve toeslagendepot verleend indien het fonds gezien de beleidsdekkingsgraad niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 131 van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen.

Bestemde Kostenegalisatie Reserve

Dotaties aan de kostenegalisatie reserve

Jaarlijks na afloop van een kalenderjaar wordt een positief saldo volgend uit het gestelde in bijlage A onderdeel I, lid j, sub iii gedoteerd aan de kostenegalisatie reserve voorzover deze reserve nog niet zijn maximum niveau heeft bereikt.

Tevens vindt, voorzover wettelijk toegestaan, dotatie plaats indien, gegeven wettelijke bepalingen, een verlaging van de kostenvoorziening, zoals vermeld in bijlage A sub II onderdeel b, mogelijk is. Dotatie vindt plaats voor dat deel van de verlaging dat voortkomt uit de periodieke herijking van de kostenvoorziening als gevolg van een daling van de verwachte kosten zoals nader beschreven in de ABTN van het fonds. In deze situatie wordt de maximering van de kostenegalisatiereserve losgelaten.

Maximering van de kostenegalisatie reserve

De kostenegalisatie reserve wordt per 1 januari 2018 gemaximeerd op 25 miljoen euro. Dit maximum wordt vervolgens jaarlijks per 1 januari, voorafgaande aan de jaarlijkse dotaties en onttrekkingen aan deze reserve, geïndexeerd met de door het CBS vastgestelde Consumenten Prijsindex voor alle huishoudens (CPI, 2015=100, jaar mutatie oktober-oktober).

Als dit prijsindexcijfer niet meer wordt gehanteerd door het CBS, wordt het vervangen door een naar het oordeel van het Bestuur vergelijkbaar door het CBS te publiceren prijsindexcijfer.

Deze maximering wordt losgelaten in geval van dotatie aan de kostenegalisatie reserve die voortkomt uit situatie zoals beschreven in de bovenstaande alinea.



Onttrekkingen aan de kostenegalisatie reserve

Indien gegeven wettelijke bepalingen als resultaat van de periodieke evaluatie een verhoging van de kostenvoorziening zoals vermeld in bijlage A sub II onderdeel b nodig is wordt de benodigde toevoeging aan deze voorziening gefinancierd uit de kostenegalisatie reserve voor zover deze het gevolg is van een stijging van de kosten en deze reserve daartoe toereikend is en onttrekking aan deze reserve wettelijk is toegestaan.

Indien het pensioenfonds, vanwege de financiële positie, een korting moet gaan doorvoeren als bedoeld in artikel 134 van de Pensioenwet, geldt dat eerst de kostenegalisatiereserve wordt aangesproken om de korting te verlagen of te voorkomen.

Het saldo van de kostenegalisatiereserve wordt jaarlijks per einde boekjaar voorzover wettelijk toegestaan vóór dotatie en onttrekkingen verhoogd met een fictief rendement van 4%.

Aldus overeengekomen en getekend in tweevoud

te Amstelveen op 14 DECEMBER 2018

KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ N.V.

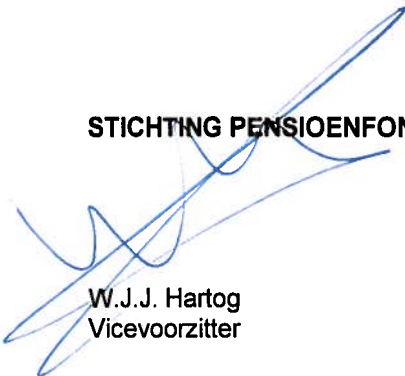


Drs. E.R. Swelheim
Managing Director & Chief Financial Officer KLM



Ir. A.W. Slagt
EVP Human Resources &
Industrial Relations

STICHTING PENSIOENFONDS VLEGEND PERSONEEL DER KLM



W.J.J. Hartog
Vicevoorzitter



E. van Zwol
Vicevoorzitter

Bijlage B

bij de Uitvoeringsovereenkomst tussen
KLM en Stichting Pensioenfonds voor het Vliegend Personeel KLM

Beleggingsbesluiten en begrenzing verhoging Strategisch Vereist Eigen Vermogen (Uitwerking van artikel 5 van de Uitvoeringsovereenkomst)

A. Algemeen

1. Partijen hebben afspraken gemaakt over beleggingsbesluiten. Deze afspraken worden weergegeven in artikel 5 lid 1 en 2 van de uitvoeringsovereenkomst. De betreffende protocol afspraak tussen partijen is onder punt C van deze bijlage opgenomen.

In deze bijlage is de systematiek van bovenstaande nader uitgewerkt.

Effecten van beleggingsbesluiten door het bestuur op het Vereist eigen vermogen (VEV) worden vanaf 1 oktober 2017 geadministreerd door het Fonds middels een teller. De datum van besluitvorming is daarbij bepalend.

Overal waar van VEV wordt gesproken, wordt het *strategisch* VEV bedoeld.

2. Er kunnen in de toekomst beleggingsbestuursbesluiten worden genomen met een verhogend effect op het VEV.
 - a. Indien deze besluiten worden genomen met instemming van ten minste zes bestuurders waarvan ten minste één werkgevers bestuurder, leiden deze tot een verhoging van de kostendekkende premie en – indien deze hoger is dan de normpremie – ook tot een verhoging van de premie die aan het pensioenfonds wordt betaald. Deze besluiten leiden niet tot verhoging van de teller.
 - b. Indien deze besluiten worden genomen met een meerderheid van stemmen die niet voldoet aan het vereiste van ten minste zes bestuurders waarvan ten minste één werkgeversbestuurder, mag het besluit alleen worden genomen in de situatie dat de kostendekkende premie lager blijft dan de normpremie, óf indien hiervoor ruimte op de teller is. Deze besluiten leiden tot verhoging van de teller.

B. Vaststelling en toepassing teller

3. Definitie: De *teller* wordt uitgedrukt in procentpunten volgend uit een mechanisme dat invulling geeft aan de benutting van de stijging van maximaal 2%-punt zoals benoemd in artikel 5 van de uitvoeringsovereenkomst.
4. Indien het bestuur op enig moment een beleggingsbesluit neemt dat het VEV verhoogt, dan wordt de *teller* verhoogd met dit effect zoals berekend ten behoeve van het moment van besluitvorming, tenzij het besluit is genomen conform artikel 2a van deze bijlage.

Indien het bestuur op enig moment een beleggingsbesluit neemt dat het VEV verlaagt, dan wordt de *teller* verlaagd met dit effect zoals berekend ten behoeve van het moment van besluitvorming.
5. Wijzigingen (stijgingen) in het VEV die het gevolg zijn van exogene factoren, leiden in alle gevallen tot een stijging van de opslag zoals opgenomen in de kostendekkende premie. Met exogene factoren wordt onder andere bedoeld: wijzigingen in wet- en regelgeving, de pensioenregeling, economische omgeving, ontwikkelingen in de beleggingsportefeuille als

gevolg van marktontwikkelingen, deelnemersbestand (inclusief effect op S6, verzekeringstechnisch risico) of actuariële grondslagen. Dit leidt niet tot verhoging van de teller.

6. Voor alle beleggingsbesluiten die de *teller* raken, geldt dat het effect op het VEV ten behoeve van de *teller* wordt vastgesteld als het verschil tussen het VEV voor en na het besluit, op basis van de op het moment van besluitnemen meest recent beschikbare data en op basis van het reguliere dekkingsgraadproces dat binnen BSG wordt gevolgd. Dit verschil zal in de voorliggende notitie worden vermeld. Mogelijk dat het uiteindelijke effect op het VEV op het moment van implementatie zal afwijken van de op het moment van besluitnemen beschikbare informatie. Als dit het geval is, zal dit verschil geen effect hebben op de *teller*.
7. Bij overgang naar deze systematiek vormt het al voor 1 oktober 2017 genomen besluit (op 15 december 2016, op basis van agendastuk PV 16/191.1) om in de toekomst de afdekking van het valutarisico te gaan verlagen, onderdeel van de 2%-punt ruimte zoals vermeld in lid 2. Dit besluit wordt in stappen (afhankelijk van de financiële positie) geïmplementeerd. De totale impact van dit besluit op het VEV is ten behoeve van het besluitmoment door het bestuur ingeschat en vastgesteld op 1,4%. Het valutabesluit wordt gefaseerd geïmplementeerd. Het is mogelijk dat het uiteindelijke effect op het VEV zal afwijken van de genoemde 1,4%. Met "Het effect op het vereist eigen vermogen wordt gemeten en geadministreerd op het moment van het besluit." wordt bedoeld dat voor toepassing van de *teller* voor dit besluit wordt gerekend met 1,4% of delen daarvan, ongeacht toekomstige ontwikkelingen. De teller staat per 4 oktober 2017 op 1,4%. Hiervan is 0,2% reeds geïmplementeerd (implementatie stap valuta-afdekking bestuursvergadering 4 oktober 2017). Indien het bestuur op enig moment het besluit zou nemen om de valuta afbouw niet (volledig) te implementeren, dan voegt dit ruimte toe aan de *teller*. Deze ruimte wordt vastgesteld op basis van de effecten genoemd in agendastuk PV 16/191.1 – dus (een gedeelte van) de 1,4%. De maximale ruimte van het niet volledig implementeren is daarmee op 4 oktober 2017 1,2%.
8. Het is denkbaar dat het bestuur op twee verschillende momenten twee gelijke maar tegengestelde beleggingsbeslissingen neemt. Het effect van deze twee beleggingsbeslissingen heft elkaar voor wat betreft het VEV niet in alle gevallen op daar het effect op de VEV op het moment van besluiten verschillend kan zijn. Het kan daardoor voorkomen dat de twee beslissingen samen een ander effect op de *teller* hebben dan 0%.
9. Indien de kostendekkende premie lager is dan de normpremie, is het toegestaan dat als gevolg van een beleggingsbeslissing de *teller* uitkomt op een percentage hoger dan 2,0%. Vervolgens kan de situatie bedoeld in artikel 5 lid 2 sub b van de uitvoeringsovereenkomst ontstaan, dat (door exogene factoren) de kostendekkende premie hoger wordt dan de normpremie. Op grond van het bepaalde in artikel 5 lid 2 sub b van de uitvoeringsovereenkomst neemt het bestuur dan in principe het besluit om binnen maximaal twee jaar het beleggingsrisico af te bouwen tot de *teller* maximaal op 2% staat. In deze situatie kan het bestuur – nadat consultatie van het arbeidsvoorwaardelijk overleg geen resultaat heeft opgeleverd – zelfstandig er toe besluiten om de opbouw te verlagen. KLM zal in een dergelijke situatie geen financieel nadeel ondervinden.
10. Het pensioenfonds stelt de kostendekkende premie op basis van wet- en regelgeving vast aan het begin van ieder boekjaar. De situatie van niet-kostendekkendheid zal zich daarom in de meeste gevallen voordoen op 1 januari volgend op het jaar waarin de stijging van de kostendekkende premie zich heeft voorgedaan (bijvoorbeeld: een daling van de rente gedurende een jaar, leidt tot een stijging van de kostendekkende premie van het volgende jaar.)



**C. Protocolafpraak nieuwe financieringsafspraken pensioenregeling KLM-vliegers
 (AMS/HB.17.116)**

Relevante passage uit dit protocol:

"6. Governance

KLM en VNV verzoeken het bestuur van het Pensioenfonds om de statuten aan te passen, opdat:

...

d.in aanvulling op artikel 7.6. lid a van de statuten volgt dat besluiten van het bestuur die een verzwaring van de te betalen premie voor toekomstige pensioenopbouw voor de KLM betreffen, met uitzondering van besluiten van het bestuur die voortvloeien uit een redelijke toepassing van de wet- en regelgeving, toepassing van de reglementen en de uitvoeringsovereenkomst met de KLM, kunnen slechts worden genomen met instemming van tenminste zes bestuurders waarvan tenminste één werkgevers bestuurder.

e. Punt d. geldt niet:

- 1. voor beleggingsbesluiten van het bestuur die leiden tot een stijging van het Vereist eigen vermogen van maximaal 2%-punt, cumulatief gemeten vanaf 1 oktober 2017. Het effect op het vereist eigen vermogen wordt gemeten en geadmistreerd op het moment van het besluit.*
- 2. indien de normpremie hoger is dan de kostendekkende premie en beleggingsbesluiten van het bestuur geen directe premieconsequenties hebben voor KLM. Echter zodra de kostendekkende premie hoger is, is het uitgangspunt dat het bestuur het vereist eigen vermogen binnen 2 jaar zal verlagen rekening houdend met de maximaal cumulatieve stijging zoals genoemd in punt e. 1. Met deze bepaling wordt ruimte gecreëerd om tijdelijk de toekomstige opbouw te verlagen om directe (beleggings-)schade te voorkomen. KLM zal in deze situatie geen financieel nadeel ondervinden van het (tijdelijk) hogere vereist eigen vermogen.*

Partijen zijn in de gelegenheid om in afwijking van het bovenstaande andere afspraken te maken in het belang van het behoud van toekomstige opbouw en welvaartsvaste indexatie."

Aldus overeengekomen en getekend in tweevoud

te Amstelveen op 14 DECEMBER 2018

KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ N.V.

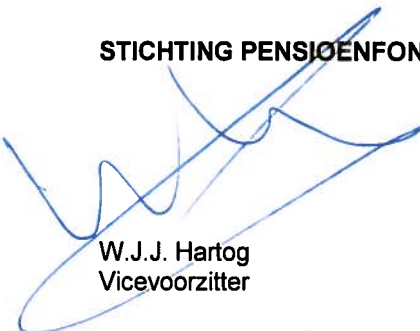


Drs. E.R. Swelheim
Managing Director & Chief Financial Officer KLM



Ir. A.W. Slagt
EVP Human Resources &
Industrial Relations

STICHTING PENSIOENFONDS VLEGEND PERSONEEL DER KLM



W.J.J. Hartog
Vicevoorzitter



E. van Zwol
Vicevoorzitter

Bijlage C

bij de Uitvoeringsovereenkomst tussen
KLM en Stichting Pensioenfonds voor het Vliegend Personeel KLM

Netto pensioenregeling

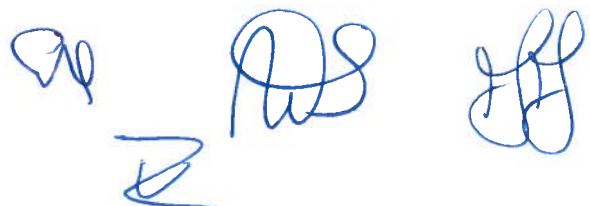
(Als vermeld in artikel 1 onder c van de uitvoeringsovereenkomst)

In aanmerking nemende dat:

- het Fonds op verzoek van KLM en VNV met ingang van 1 januari 2015 voor de deelnemers aan de basispensioenregeling met een pensioengevend loon boven de wettelijke aftoppingsgrens, een vrijwillige netto pensioenregeling (DC-regeling) uitvoert.

komen partijen met betrekking tot de netto pensioenregeling overeen dat:

- KLM de door het Fonds vastgestelde DC-premie op het netto loon van de deelnemers inhoudt en maandelijks aan het Fonds afdraagt. KLM en het Fonds lopen hierbij geen incassorisico;
- de belegging van de netto pensioenpremies, de in te kopen aanspraak op netto pensioen en de uitkering van het netto pensioen, voor rekening en risico van de deelnemers respectievelijk het Fonds zijn; KLM is geen extra (herstel)betalingen voor de netto pensioenregeling verschuldigd.
- de gegevensuitwisseling voor het netto pensioen door partijen wordt vastgelegd naar analogie van artikel 3 van de uitvoeringsovereenkomst;
- het Fonds, overeenkomstig de wettelijke bepalingen, een netto pensioenadministratie voert die gescheiden is van de administratie van de basispensioenregeling.
- het Fonds bevoegd is om zelfstandig wijzigingen aan te brengen in het netto pensioenreglement na overleg met KLM en VNV, voor zover dit geen financiële gevolgen heeft voor KLM.
- KLM en VNV worden betrokken bij de besluitvorming over eventuele wijzigingen in de aanwending van het netto pensioenkapitaal/inkoop van netto pensioenuitkeringen binnen het Fonds.



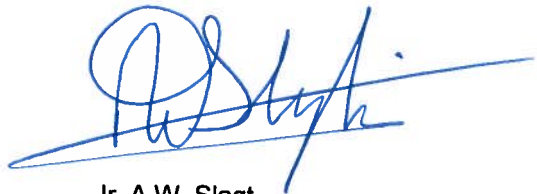
Aldus overeengekomen en getekend in tweevoud

te Amstelveen op 14 DECEMBER 2010

KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ N.V.

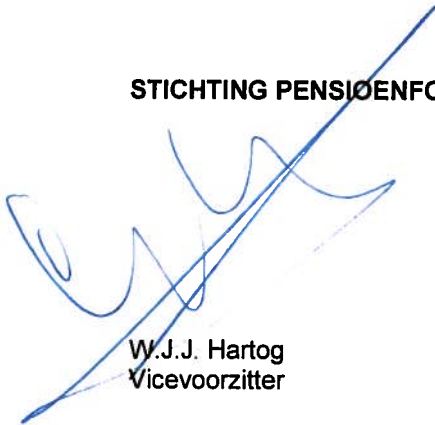


Drs. E.R. Swelheim
Managing Director & Chief Financial Officer KLM



Ir. A.W. Slagt
EVP Human Resources &
Industrial Relations

STICHTING PENSIOENFONDS VLEGEND PERSONEEL DER KLM



W.J.J. Hartog
Vicevoorzitter



E. van Zwol
Vicevoorzitter

Bijlage D

bij de Uitvoeringsovereenkomst tussen
KLM en Stichting Pensioenfonds voor het Vliegend Personeel KLM

Vergoeding van de kosten voor pensioenuitvoering (BTW)

(Als vermeld in artikel 1 onder d van de uitvoeringsovereenkomst)

Overwegende dat:

- het Fonds zich er op basis van de Uitvoeringsovereenkomst toe verbindt de in de Uitvoeringsovereenkomst bedoelde pensioenregelingen voor KLM uit te voeren,
- de pensioenuitvoering door het Fonds voor KLM haar oorzaak vindt in het arbeidsvoorwaardenpakket dat KLM haar werknemers biedt,
- KLM en het Fonds in artikel 4 en Bijlage A van de Uitvoeringsovereenkomst reeds hebben bepaald dat het Fonds een afzonderlijke opslag c.q. vergoeding (hierna: 'vergoeding') van KLM ontvangt ter dekking van (toekomstige) kosten van pensioenuitvoering door het Fonds,
- partijen middels deze bijlage nogmaals benadrukken dat het Fonds een afzonderlijke vergoeding ontvangt van KLM voor pensioenuitvoering, dit vanwege het zelfstandige belang dat wordt gehecht aan het uitvoeren van de pensioenregelingen van KLM tegen de door partijen overeengekomen vergoeding,
- ook uit het bepaalde in de Pensioenwet, meer in het bijzonder uit artikel 128 Pensioenwet, volgt dat het Fonds een afzonderlijke vergoeding voor pensioenuitvoering ontvangt,

komen partijen met ingang van 1 juli 2017 het navolgende overeen:

- het Fonds met ingang van het derde kwartaal 2017 de betreffende vergoeding voor pensioenuitvoering (1,4% van de som van de maandsalarissen) ook als zodanig afzonderlijk aan KLM in rekening brengt,
- de afzonderlijke vergoeding voor pensioenuitvoering omvat in ieder geval, maar is niet beperkt tot, de (toekomstige) kosten van pensioenadministratie (incasso- en excassokosten), actuariële dienstverlening en bestuursondersteuning,
- het Fonds en KLM op deze wijze nog transparanter zijn over de hoogte van de pensioenuitvoeringskosten,
- deze handelwijze een nog efficiëntere manier is voor het Fonds om KLM periodiek op de hoogte te stellen van de uitvoeringskosten van het Fonds,
- de evenbedoelde vergoeding voor pensioenuitvoering exclusief omzetbelasting is,
- het Fonds de vergoeding voor pensioenuitvoering éénmalig vermeerderd met omzetbelasting,
- KLM het betreffende bedrag aan omzetbelasting in beginsel als 'voorbelaasting' in aftrek brengt op haar aangifte omzetbelasting. Echter, indien de belastingdienst het standpunt in neemt dat het betreffende bedrag aan omzetbelasting ten onrechte in rekening wordt of is gebracht (artikel 37 Wet op de omzetbelasting 1968), brengt KLM het betreffende bedrag aan omzetbelasting niet als 'voorbelaasting' in aftrek op haar aangifte omzetbelasting (het zogeheten fall-back scenario),



- het Fonds het betreffende bedrag aan omzetbelasting tijdig binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn op aangifte voldoet aan de belastingdienst,
- het Fonds de financiering van de omzetbelasting éénmalig voor haar rekening neemt in geval van het fall-back scenario (hetgeen betekent dat KLM het netto bedrag - zonder omzetbelasting - aan het Fonds betaalt),
- het Fonds en KLM de betreffende handelwijze vooraf kenbaar maken aan de belastingdienst,
- partijen aldus waarborgen dat zowel KLM als het Fonds in overeenstemming handelen met de Wet op de omzetbelasting 1968 en dat er aldus geen aanleiding voor de belastingdienst is om het Fonds of KLM boetes op te leggen,
- het Fonds KLM zal vrijwaren van financiële nadelen als deze op grond van het bovenstaande optreden,
- ten gevolge van deze bijlage wijzigen overige artikelen in de Uitvoeringsovereenkomst tussen KLM en het Fonds niet.

Aldus overeengekomen en getekend in tweevoud

te Amstelveen op

14 DECEMBER 2018

KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ N.V.

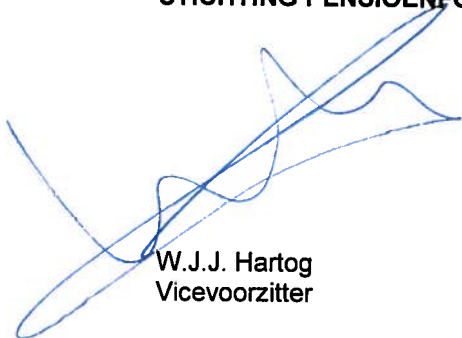


Drs. E.R. Swelheim
Managing Director & Chief Financial Officer KLM



Ir. A.W. Slagt
EVP Human Resources &
Industrial Relations

STICHTING PENSIOENFONDS VLEGEND PERSONEEL DER KLM



W.J.J. Hartog
Vicevoorzitter



E. van Zwol
Vicevoorzitter